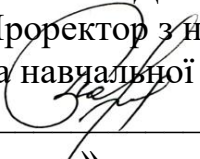

Департамент освіти і науки
Сумської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад
Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
Факультет підвищення кваліфікації та перепідготовки
Кафедра педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

 Світлана ПАНЧЕНКО
« ____ » _____ 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА ОК 7. ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ

Галузь знань: D - Бізнес, адміністрування та право

Спеціальність: D3 Менеджмент

Освітньо-професійна програма: Менеджмент і адміністрування

Рівень вищої освіти: другий (магістерський рівень)

Ступінь вищої освіти: магістр

Освітня кваліфікація: магістр менеджменту

Форма навчання: денна/заочна

Суми – 2025

ДАНІ ПРО ПОГОДЖЕННЯ

Розробник: Сапич В. І., доктор економічних наук, професор, доцент кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту КЗ СОІППО

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

Засідання кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту

Протокол № 11-а від «23» червня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ Г.Л. Єфремова

Засідання кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту

Протокол № 4 від. «28» листопада 2025 р.

Завідувач кафедри _____ Г.Л. Єфремова

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми

28.11.2025 р. _____ Людмила ІВАШИНА

Керівник навчального відділу

28.11.2025 р. _____ Ельвіра ГОЛОВАЧ

Проректор з науково-педагогічної

та навчальної роботи

28.11.2025 р. _____ Світлана ПАНЧЕНКО

Ця робоча програма освітнього компонента не може бути повністю або частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Статус освітнього компонента	Обов'язковий компонент освітньої програми
Загальна кількість кредитів ECTS	3 кредити
Кількість годин	Загальний обсяг годин – 90 годин. Для денної форми навчання: лекції – 16 годин; семінарські заняття – 14 годин; самостійна робота – 60 годин. Для заочної форми навчання: лекції – 8 годин; семінарські заняття – 10 годин; самостійна робота – 72 годин.
Курс та семестр вивчення освітнього компонента	Денна форма: курс – 1-й; семестр – 2-й. Заочна форма: курс – 1-й; семестр – 2-й
Вид підсумкового контролю	Екзамен
Мова викладання	Українська
Кафедра що забезпечує викладання	Кафедра педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту
Інформація про викладача, який забезпечує вивчення освітнього компонента	Сапич Вадим Іванович – доктор економічних наук, професор, доцент кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту
Інформація про консультації	Очна/ Он-лайн (за потреби)
Пререквізити (передумови для вивчення освітнього компонента)	Методологія та організація наукових досліджень; Іноземна мова за професійним спрямуванням; Ділове адміністрування; Менеджмент організацій
Пореквізити (дисципліни, в яких будуть використовуватися знання, отримані під час вивчення курсу)	Кадровий менеджмент; Інформаційний менеджмент; Фінансовий менеджмент; Інноваційний менеджмент
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою навчальної дисципліни «Публічне адміністрування» є засвоєння теоретичних знань з питань публічного адміністрування і набуття практичних вмінь і навичок щодо застосування законів, принципів, методів, технологій та процедур в управлінні суб'єктами публічної сфери; набуття вмінь та формування компетенцій, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень керівника (фахівця) суб'єкта публічного управління, в тому числі для органів державної влади і місцевого самоврядування.

Основні завдання вивчення освітнього компонента:

- 1) сформувати систему знань про теоретико-методологічні та організаційні основи публічного адміністрування;
- 2) опанувати основні напрями розвитку публічного адміністрування з урахуванням світового досвіду та загально-цивілізаційних цінностей;
- 3) оволодіти методами, технологіями та процедурами формування, моніторингу та контролю управлінських рішень у сфері публічного адміністрування на національному, регіональному та місцевому рівнях;
- 4) набути навичок розробки та запровадження заходів щодо забезпечення результативної та ефективної управлінської діяльності у сфері публічного адміністрування;
- 5) засвоїти сучасні тенденції та проблемні аспекти розвитку публічного адміністрування в Україні та інших країнах.

3. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Змістовий модуль 1.

Теоретико-методологічні та організаційні основи публічного адміністрування.

Тема 1. Предмет і методологічна основа публічного адміністрування.

Сутність публічного адміністрування та його еволюція. Три основні моделі публічного адміністрування як результат процесу його еволюціонування: «Old Public Management» (модель старого державного менеджменту) - класична бюрократична форма організації за М. Вебером; «New Public Management» (модель нового державного менеджменту); «Good Governance» (модель доброчесного управління). Предметна сфера та функції публічного адміністрування. Співвідношення визначень «управління» та «адміністрування».

Тема 2. Теоретико-методологічні основи управління суспільством.

Основні етапи історичного розвитку публічного адміністрування. Модель «адміністративної ефективності» В. Вільсона. Теоретична концепція Ф. Гуднау і В. Вільсона щодо необхідності контролю політиками діяльності адміністраторів для розвитку демократії. Бюрократична модель М. Вебера. Провідні наукові школи публічного управління другої половини ХХ століття. Класична школа (А. Файоль, Л. Уайт, Л. Урвік, Дж. Муні, Т. Вулзи). Школа

людських стосунків (М. Фоллет, А. Маслоу, Е. Мейо, У. Мерфі). Школа «суспільного вибору» (Г. Таллок, Е. Даунс, В. Нісканен). Школа «соціології організацій» (М. Крозье, Ж.-К. Теніг, Е. Фрідбер). «Когнітивний підхід» або французька школа (Б. Жобер, П. Мюллер). Публічне управління в контексті неокласичної теорії. Концепція раціонального вибору та «новий менеджери́зм».

Тема 3. Закони, принципи, цінності та цілі публічного адміністрування.

Закони та закономірності публічного адміністрування. Єдність системи управління. Пропорційність суб'єкта і об'єкта управління. Співвідношення керуючої та керованої систем. Відповідність форм управління формам власності. Оптимальне співвідношення централізації та децентралізації управління. Поєднання територіального та галузевого управління. Принципи публічного управління. Адміністративно-правові принципи публічного управління. Системно-цільові принципи публічного управління. Системно-функціональні принципи публічного управління. Системно-організаційні принципи публічного управління. Адаптивні принципи публічного управління. Цілі суспільства і держави. Формування механізму «дерева цілей» публічного адміністрування.

Тема 4. Організаційна структура органів публічного адміністрування.

Система органів публічної влади в Україні. Система органів державної влади. Система органів місцевого самоврядування. Механізм взаємодії влади та публічного адміністрування. Держава як суб'єкт політичної та економічної влади. Політична влада. Реалізація політичної влади на рівнях держави, політичних партій та громадських об'єднань, а також органів місцевого самоврядування. Економічна влада та економічні привілеї. Основні категорії економічних привілеїв. Типи економічної влади.

Змістовий модуль 2. Основні напрями розвитку публічного адміністрування.

Тема 5. Місцеве самоврядування та муніципальна публічна влада.

Муніципальна публічна влада і місцеве самоврядування. Завдання та мета муніципальної влади. Роль місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади та публічного адміністрування. Децентралізація влади як процес передачі частини функцій та повноважень її центральних органів органам місцевого самоврядування. Мета децентралізації і основні завданнями децентралізації влади. Компетенція місцевого самоврядування як встановлена нормами Конституції та законів України сукупність прав, обов'язків і предметів відання територіальної громади, органів і посадових осіб місцевого самоврядування. Представницькі та виконавчі органи місцевого самоврядування. Форми діяльності рад народних депутатів.

Виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних в містах рад. Загальні збори громадян. Органи самоорганізації населення.

Тема 6. Основи публічного адміністрування в соціальній сфері.

Формування підходів до соціальної політики. Сутність соціальної політики. Системність у формуванні соціальної політики. Роль публічного адміністрування у забезпеченні населення суспільними благами. Оптимізація державою розподілу виробничих, грошових ресурсів економічної діяльності між виробництвом суспільних, колективних благ і благ приватного споживання. Господарський механізм створення суспільних благ. Основні види соціальної допомоги держави. Фонди спільного задоволення потреб та фонди для незаможних. Система соціального захисту в Україні. Принципи та показники оцінки ефективності реалізації соціальної політики.

Тема 7. Публічне адміністрування у сфері економіки.

Загальна характеристика взаємовідносин суспільства та економіки. Вплив громадських організацій на економічні структури. Держава як гарант забезпечення умов для підприємницької діяльності. Обґрунтування необхідності державного регулювання ринкової економіки Дж. М. Кейнсом. Прямі та непрямі важелі впливу держави на економіку. Держава як гарант грошової одиниці і захисту національного ринку. Вплив держави на ємність і структуру ринку. Регулювання відносин власності. Державне регулювання економічної конкуренції та антимонопольна діяльність. Нормативна і організаційна форми державного регулювання економічної конкуренції.

Тема 8. Бюрократія та антикорупційна діяльність у сфері публічного адміністрування.

Бюрократія як наукова категорія. Бюрократію і бюрократизм. Бюрократія як соціальне явище. Основні ознаки бюрократії. Атрибути бюрократії за М. Вебером. Умови та принципами забезпечення ефективної діяльності бюрократії. Бюрократія в умовах демократичного розвитку та децентралізації суспільного життя. Поняття корупції та корупційних дій. Складові корупційних діянь. Нормативно-правова база антикорупційної діяльності. Закон України «Про запобігання корупції». Антикорупційні положення Конституції України. Функції Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК). Фактори запобігання проявам корупції.

Тема 9. Результативність та ефективність публічного адміністрування.

Поняття результативності та ефективності публічного адміністрування. Загальна соціальна ефективність державного управління. Ефективність організації і функціонування суб'єктів державного управління. Ефективність діяльності управлінських органів і посадових осіб. Критерії ефективності публічного адміністрування. Концептуальні засади підвищення результативності та ефективності публічного адміністрування. Основні

напрями «нового публічного менеджменту» у контексті забезпечення підвищення ефективності публічного адміністрування. Визначення ефективності та результативності публічного адміністрування.

4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Розподіл годин за денною формою навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	у тому числі		
		л	сем. / пр.	с/р
1	2	3	4	5
Модуль 1				
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні та організаційні основи публічного адміністрування.				
Тема 1. Предмет і методологічна основа публічного адміністрування	6	2	2	2
Тема 2. Теоретико-методологічні основи управління суспільством	6	2	-	4
Тема 3. Закони, принципи, цінності та цілі публічного адміністрування	6	2	2	2
Тема 4. Організаційна структура органів публічного адміністрування	8	2	2	4
Разом за змістовим модулем 1	26	8	6	12
Змістовий модуль 2. Основні напрями розвитку публічного адміністрування				
Тема 5. Місцеве самоврядування та муніципальна публічна влада	8	2	2	4
Тема 6. Основи публічного адміністрування в соціальній сфері	6	2	-	4
Тема 7. Публічне адміністрування у сфері економіки	8	2	2	4
Тема 8. Бюрократія та антикорупційна діяльність у сфері публічного адміністрування	6	2	2	2
Тема 9. Результативність та ефективність публічного адміністрування	6	-	2	4
Разом за змістовим модулем 2	34	8	8	18
Усього годин	60	16	14	30
Модуль 2				

<i>ІНДЗ</i>	15	-	-	15
<i>Підсумкове теоретичне завдання (екзамен)</i>	15	-	-	15
Усього годин	30	-	-	30
Усього годин	90	16	14	60

Розподіл годин за заочною формою навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Заочна форма			
	Усього	у тому числі		
		л	сем. / пр.	с/р
1	2	3	4	5
Модуль 1				
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні та організаційні основи публічного адміністрування.				
Тема 1. Предмет і методологічна основа публічного адміністрування	8	2	2	4
Тема 2. Теоретико-методологічні основи управління суспільством	7	2	-	5
Тема 3. Закони, принципи, цінності та цілі публічного адміністрування	6	2	-	4
Тема 4. Організаційна структура органів публічного адміністрування	6	-	2	4
Разом за змістовим модулем 1	27	6	4	17
Змістовий модуль 2. Основні напрями розвитку публічного адміністрування				
Тема 5. Місцеве самоврядування та муніципальна публічна влада	6	-	2	4
Тема 6. Основи публічного адміністрування в соціальній сфері	7	2	-	5
Тема 7. Публічне адміністрування у сфері економіки	6	2	-	4
Тема 8. Бюрократія та антикорупційна діяльність у сфері публічного адміністрування	6	2	-	4
Тема 9. Результативність та ефективність публічного адміністрування	8	-	2	6
Разом за змістовим модулем 2	33	6	4	23
Усього годин	60	12	8	40
Модуль 2				

<i>ІНДЗ</i>	15	-	-	15
<i>Підсумкове теоретичне завдання (екзамен)</i>	15	-	-	15
<i>Усього годин</i>	30	-	-	30
Усього годин	90	12	8	70

5. ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ОСВІТЬОГО КОМПОНЕНТА

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;

ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні компетентності (СК):

СК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани;

СК3. Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту;

СК4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації;

СК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління;

СК6. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми;

СК8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом.

СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;

СК10. Здатність до управління організацією та її розвитком.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.

ПРН2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.

ПРН3. Проектувати ефективні системи управління організаціями.

ПРН4. Обґрунтовувати та управляти проєктами, генерувати підприємницькі ідеї.

ПРН5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах.

ПРН6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.

ПРН7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті.

ПРН9. Вміти спілкуватись в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами.

ПРН10. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач.

ПРН11. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу.

ПРН13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ОЦІНЮВАННЯ

Методи викладання та навчання:

МН1. Словесний метод.

МН2. Наочний метод.

МН3. Самостійне навчання.

МН4. Практичний метод.

МН7. Інтерактивні методи навчання.

Види контролю: поточний та підсумковий (модульний, семестровий).

Форми оцінювання:

Формативне оцінювання:

ФО1. Письмові та усні коментарі, настанови викладачів у процесі навчання.

ФО2. Письмові та усні коментарі викладача за результатами виконаного завдання.

ФО3. Письмові та усні коментарі викладача щодо динаміки навчальних досягнень.

ФО4. Формування навичок самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання.

Сумативне оцінювання:

СО1. Оцінювання результатів виконаних завдань на семінарських заняттях.

СО2. Оцінювання результатів виконаних завдань за самостійну роботу.

CO3. Виконання та презентація індивідуального науково-дослідницького завдання.

CO4. Виконання модульної контрольної роботи.

CO5. Підсумковий контроль (екзамен).

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 100-бальною (рейтинговою) шкалою ЕКТС (ECTS), шкалою (A,B,C,D,E,FX,F), національною 4-х бальною шкалою для екзамену/диференційованого заліку («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Накопичувальна бально-рейтингова система передбачає оцінювання за усі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, що спрямовані на опанування змісту освітнього компонента з даної освітньо-професійної програми. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється у формі поточного, модульного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку знань здобувачів вищої освіти з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю знань здобувачів можуть бути усна відповідь та доповнення під час заняття, а також письмові роботи, що передбачені планами семінарських занять.

Модульний контроль проводиться як підсумкова контрольна робота за даним змістовим модулем з метою оцінки результатів знань здобувачів вищої освіти після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля. Модульна контрольна робота передбачає виконання здобувачами письмової відповіді на питання за визначеними варіантами.

Виконання індивідуального науково-дослідницького завдання (ІНДЗ) з даного освітнього компонента оцінюється у 15 балів.

Підсумковий контроль знань – екзамен, який оцінюється у 25 балів. Форма проведення підсумкового контролю – усна.

Здобувач повинен отримати необхідний мінімум з кожного модуля, включаючи результати самостійної роботи. Здобувач не може бути допущений до складання підсумкового контролю знань з освітнього компонента, якщо він не склав усі передбачені модульні контрольні роботи. Якщо здобувач не набрав потрібної кількості балів, то він не допускається до підсумкового контролю. У визначений термін такий здобувач повинен представити викладачу у письмовому вигляді виконані завдання передбачені семінарськими заняттями та самостійною роботою. Лише після цього здобувач допускається до підсумкового контролю. Здобувачі вищої освіти, які протягом триместру набрали необхідну кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни, мають можливість: не складати екзамен, а отримати його автоматично, відповідно до рейтингової оцінки, переведеної в оцінку за національною шкалою; складати екзамен з метою підвищення рейтингу з освітнього компонента.

Якщо здобувач виконав і захистив всі види робіт передбачені освітнім

компонентом, брав активні участь на заняттях, то до його підсумкової оцінки можуть додаватися заохочувальні бали (до 15 балів). Загальна підсумкова оцінка здобувача вищої освіти з освітнього компонента розраховується за накопичувальною системою і дорівнює сумі всіх балів, які було здобуто на кожному з етапів контролю – поточного, модульного контролю, підсумкового контролю, та заохочувальних балів.

Розподіл балів

Змістовний модуль 1						Змістовний модуль2						ІНДЗ	Підсумковий контроль	Загальна сума балів
Складові змістовних модулів	T1	T2	T3	T4	МК 1	T5	T6	T7	T8	T9	МК 2	15	25	100
Кількість балів за темами, у т.ч. за видами робіт:	7	7	7	7	5	6	6	6	7	7	5			
-семінарські заняття	4	4	4	4		4	4	4	4	4				
-самостійна робота	3	3	3	3		2	2	2	3	3				
Кількість балів за модуль	30					30								

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
91 – 100	A	відмінно	зараховано
81-90	B	добре	
71-80	C		
61-70	D	задовільно	
51-60	E		
31-50	FX	незадовільно з	не зараховано з

		можливістю повторного складання	можливістю повторного складання
0-30	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. ЗМІСТ ІНФОРМАЦІЙНОГО ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення

1. Лазор О. Д., Лазор О. Я., Юник І. Г. Основи публічного управління та адміністрування : навч.- метод. посіб. 2-ге вид. К. Ліра-К, 2024. 268 с.

2. Метод. рекомендації до самостійної роботи студентів з навч. дисц. «Публічне адміністрування» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 073 Менеджмент освітньо-професійної програми «Менеджмент і адміністрування» / укладач В. І. Сапич Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2025. 40 с.

3. Метод. рекомендації до семінарських занять з навч. дисц. «Публічне адміністрування» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 073 Менеджмент освітньо-професійної програми «Менеджмент і адміністрування» / укладач В. І. Сапич. Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2025. 32 с.

Рекомендована література

1. Балдинюк В. М., Балдинюк В. В. Морально-етичні засади функціонування територіальних громад. *Економіка та суспільство*. 2025. № 72. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5659/5600>.

2. Безгін В. Як війна змінить регіональну політику в Україні: децентралізація, громади, податки, економіка. *AgroPolit.com*. 2022. URL: <https://agropolit.com/blog/503-yak-viyna-zminit-regionalnu-politiku-v-ukrayinidetsentralizatsiya-gromadi-podatki-ekonomika>.

3. Березка Н. О. Роль громадських організацій та груп у лобіюванні прийняття рішень органами публічної влади. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2023. Випуск 38. С. 207-211.

4. Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування: навчальний посібник. Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2020. 204 с.

5. Генцарюк М.-Д. Д. Правові основи діяльності публічних цільових фондів під час дії воєнного стану в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2024. № 6. С. 188-193. URL: <http://pravoisuspilstvo.org.ua/index.php/archiv?id=189>.

6. Герасименко О. Інституційні механізми взаємодії громадянського суспільства і держави: спроба структуризації. *Аспекти публічного управління*. 2023. Том 11. № 3. С. 6-17.

7. Гонтарук В. В. Ефективність державного регулювання та підтримки цифрових бізнесів: міжнародний досвід для України. *Ефективна економіка*. 2025. № 4. URL: <https://nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/6295/6372>.

8. Долженков О. О. Публічне управління та адміністрування: вступ до спеціальності: навч. посіб. Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2019. 190 с.

9. Дужа І., Мельник Л., Грек І. Стратегічна політика США щодо протидії корупції. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2022. Випуск 41. С. 122-128.

10. Іванов Ю. Б., Іванова О. Ю. Методичний підхід до вибору напрямів просторового розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації та воєнного стану. *Бізнес Інформ*. 2022. № 7. С. 67-73.

11. Інструменти мікро- і макроекономіки в публічному управлінні : навч. посіб. К. : Ліра-К, 2021. 406 с.

12. Кіт О. Р. Ресурсне забезпечення територіальних громад в умовах децентралізації. *Електронне наукове видання «Публічне адміністрування та національна безпека»*. 2024. № 2 (43). С. 40-44. URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/17109330387309.pdf>.

13. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

14. Корчак Н. Добročесність як інструмент розвитку правосвідомості публічних службовців в умовах реформування державної служби. *Аспекти публічного управління*. 2023. Том 11. № 4. С. 82-88.

15. Космірак А. В. Основні механізми державного стимулювання розвитку бізнесу в Україні. *Електронне наукове видання «Публічне адміністрування та національна безпека»*. 2024. № 2 (43). С. 9-15. URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/17109330387309.pdf>.

16. Кошелева Л. Механізм імплементації зарубіжного досвіду публічного управління та адміністрування соціалізації економіки в управлінську практику України. *Аспекти публічного управління*. 2023. Том 11. № 3. С. 83-90.

17. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

18. Майстренко К. М., Панасюк В. І. Соціальна політика як інструмент відновлення інфраструктури територій: роль держави та громадянського суспільства. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2024. № 3. С. 192-197. URL: <https://pag-journal.iei.od.ua/43-2024>.

19. Мельник Т. Ю. Державна підтримка та стимулювання розвитку бізнесу в Україні під час дії воєнного стану. *Економіка, управління та адміністрування*. 2022. Вип. 2(100). С. 3-11.

20. Мирославський С. В., Троїцький А. М. Реалізація антикорупційної політики в сучасній системі державного та публічного управління: міжнародний досвід. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2023. Випуск 38. С. 9-13.

21. Мирославський С. В., Троїцький А. М. Теоретичний аналіз концептуальних засад реформування системи місцевого самоврядування. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2023. Том 34 (73). № 1. С. 6-10.

22. Мізерний В. І. Роль і місце державного регулювання освіти в системі державного управління. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2024. № 4. С 73-79. URL: <https://pag-journal.iei.od.ua/44-2024>.

23. Нагаєв В. М. Публічне адміністрування: електронний навчальний посібник. Харків: ХНАУ, 2018. 278 с.

24. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування: навч. посіб. / Укладачі: О. В. Надьон, І. М. Хмиров, Т. О. Луценко. Харків: НУЦЗУ, 2020. 175 с.

25. Основи публічного адміністрування : навч. посіб. / [Ю. П. Битяк, Н. П. Матюхіна, М. С. Ковтун та ін.]; за заг. ред. Н. П. Матюхіної. Вид. 2-ге, допов. та перероб. Харків: Право, 2021. 238 с.

26. Печора К. В. Вплив діяльності суб'єктів публічного адміністрування торгівлі валютними цінностями на забезпечення захисту національних інтересів держави. *Підприємництво, господарство і право*. 2025. № 1. С. 291-299. URL: <http://pravoisuspilstvo.org.ua/index.php/archiv?id=190>.

27. Пилип'як В. В. Правовідносини, пов'язані з управлінням майном бюджетних установ. *Підприємництво, господарство і право*. 2025. № 1. С. 300-306. URL: <http://pravoisuspilstvo.org.ua/index.php/archiv?id=190>.

28. Підлісна Т. Сучасні підходи до розвитку лідерства в органах публічної влади. *Право та державне управління*. 2021. № 2. С. 158-164.

29. Пікулик О. І., Власюк Н. І. основні підходи до оцінювання ефективності діяльності органів державного управління. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2023. Том 34 (73). № 1. С. 93-100.

30. Поплавська Ж. В., Комаринець С. О. Державне управління післявоєнною відбудовою України на засадах «зеленої» економіки. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2024. № 4. С 9-12. URL: <https://pag-journal.iei.od.ua/44-2024>.

31. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26.11.1993 р. № 3659-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text>.

32. Про внесення змін до деяких законів України щодо народовладдя на рівні місцевого самоврядування: Закон України від 9.05.2024 р. № 3703-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3703-20#Text>.

33. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>.

34. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.

35. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.

36. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 р. № 2210-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>.

37. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-BP. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.

38. Про місцеві вибори: Закон України від 15.07.2015 р. № 595-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-19#Text>.

39. Про політичні партії в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. № 2365-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#Text>.

40. Про публічні консультації: Закон України від 20.06.2024 р. № 3841-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3841-20#Text>.

41. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 р. № 2493-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text>.

42. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11.07.2002 р. № 93-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93-15#Text>.

43. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. / за ред. В. П. Якобчук. К. : Ліра-К, 2025. 476 с.

44. Публічне управління та адміністрування : навчальний посібник / [А. О. Азарова, Л. М. Ткачук, Л. О. Нікіфорова та ін.]. Вінниця: ВНТУ, 2019. 181 с.

45. Публічне управління та адміністрування : словник-довідник. К. : Кондор, 2021. 178 с.

46. Публічне управління та адміністрування: навч. посібник / Скидан О. В., Якобчук В. П., Дацій Н. В., Ходаківський Є. І. [та ін.]; за заг. ред. О. В. Скидана. Житомир : ЖНАЕУ, 2017. 705 с.

47. Публічне управління та адміністрування: навчальний посібник / А. О. Дегтяр, О. А. Дегтяр, Х. І. Калашнікова, М. К. Гнатенко. Харків: НАУ «ХАІ», 2021. 128 с.

48. Сапич В. І. Деякі аспекти формування професійних компетентностей магістрів зі спеціальності 073 Менеджмент в сучасних умовах. *Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної*

компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти. Суми, 2024. С. 215-220.

49. Сапич В. І., Терещенко С. І. Державні програми грантової підтримки малого і середнього бізнесу: аналіз стану та напрями вдосконалення // *Електронне наукове видання «Публічне адміністрування та національна безпека»*. 2025. № 1 (54). С. 89-99. URL: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2025-1-10658>.

50. Суржик М. В. Лідерство як чинник ефективності вироблення публічно-управлінських рішень. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2023. Випуск 38. С. 134-138.

51. Сучасні підходи і напрями розвитку публічного управління та адміністрування: підручник / А. О. Науменко, О. В. Смігунова, О. В. Дудник, С. І. Міненко; за ред. д-ра наук з держ. управління, проф. В. Д. Бакуменка; ДБТУ. Харків: Майдан, 2022. 280 с.

52. Утвенко В. В. Теорія та історія місцевого самоврядування: навч. посібник. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. 234 с.

53. Шляхтіна Г. Досвід зарубіжних країн у формуванні лідерських компетентностей в органах публічної влади. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. 2021. Том 32 (71). № 3. С. 69-76.

54. Шумляєва І. Міжнародні та європейські засади забезпечення соціальних прав людини органами публічної влади. *Аспекти публічного управління*. 2023. Том 11. № 1. С. 26-34.

55. Юсіфбейлі Р. Напрями імплементації зарубіжного досвіду з розвитку електронного врядування в сфері публічного управління в Україні. *Аспекти публічного управління*. 2023. Том 11. № 3. С. 18-24.

56. Ястремська О. М., Мажник Л. О. Публічне адміністрування: навчальний посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 132 с.

57. Saprych V. Socio-economic factors of civil society development in the conditions of modern challenges. Monographic series «European Science». Karlsruhe, Germany. Book 37. Part 2. 2025. P. 62-76. URL: <https://desymp.promonograph.org/index.php/sge/issue/view/sge37-02/sge37-02>
DOI: 10.30890/2709-2313.2025-37-02-004.

Інформаційні ресурси

1. Президент України. URL: <http://www.president.gov.ua>;
2. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>;
3. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>;
4. Міністерство економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua>;
5. Міністерство фінансів України. URL: <http://minfin.kmu.gov.ua>;
6. Міністерство освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua>;
7. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>;
8. Нормативні акти України. URL: www.nau.kiev.ua;

9. Наукові фахові видання України зі спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування. URL: <https://lib.chdtu.edu.ua/resursi/elektronni/vidannya-onlajn/publichne-upravlinnya-ta-administruvannya/item/561-naukovi-fakhovi-vydannia-ukrainy-zi-spetsialnosti-281-publichne-upravlinnia-ta-administruvannya>.